

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÜMİT BOYNER'İN

“2050’YE DOĞRU NÜFUSBİLİM VE YÖNETİM”

PROJESİ TANITIM TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

27 Kasım 2012

HiltonSA Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye

Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye

Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29

Tel: +90 (312) 468 10 11

Tel: +32 (2) 736 40 47

Tel: +1(202) 776 77 70

Tel: +49 (30) 288 786 300

Tel: +33 (1) 44 43 55 35

www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50

Faks: +90 (312) 428 86 76

Faks: +32 (2) 736 3993

Faks: +1 (202) 776 77 71

Faks: +49(30) 288 786 399

Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxloffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğiyle “2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim” araştırma projemiz kapsamında düzenlenen toplantımıza hoş geldiniz.

Hepimizin bildiği gibi Türkiye bir demografik değişim geçiriyor. Nüfusun ne kadarının genç, ne kadarının çalışma yaşında, ne kadarının yaşlı olduğu ve gelişmelerin ne yöne doğru gittiği, ekonomiyi ve sosyal politikaları çok yakından ilgilendiriyor.

Bu anlayışla TÜSİAD olarak, 13 yıl önce, “Türkiye’nin Fırsat Penceresi: Demografik Dönüşüm ve İzdüşümleri” başlıklı bir rapor yayınlamış; 2025 yılına yönelik olarak demografik geçiş konusunu ele almıştık.

2009 yılında ise, bu kez Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğiyle, “2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim” adlı projeyi başlattık. Proje kapsamında, 2050 yılına yönelik nüfus projeksiyonlarını içeren bir ana rapor ve bu nüfus projeksiyonlarının eğitim, işgücü, sağlık ve sosyal güvenliğe etkilerini ele alan dört sektörel rapor hazırlanması planlandı. Ana rapor ile eğitim raporu 2010 yılı sonunda tanıtıldı. Bugün ise, demografik değişimin işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik sistemlerine etkilerini, değerli yazarlarımız ve konuşmacılarımızın katkılarıyla ele alacağız.

Oturumlara geçmeden önce, iki yıl önce yayınladığımız ana rapordaki bulguları hatırlatmak isterim. Türkiye’de nüfus artış hızı düşerek gelişmiş ülke düzeylerine yaklaşmış durumda. Bundan sonra nüfus ancak kendini yeniden üreten bir hızla artacak, sabitleşmeye doğru gidecek. Ana raporda Şeref Hoşgör tarafından yapılan orta düzey projeksiyona göre, 2050 yılında 99.8 milyon nüfusa sahip olmamız bekleniyor. Nüfusun yaş yapısı değişiyor: Gençlerin toplam nüfus içindeki payı düşüyor. Çalışma çağındaki nüfus yani üretken nüfus artıyor ve artmaya devam edecek. Yaşlı nüfus da sürekli artıyor. Değişmekte olan demografik yapı hem fırsatları hem de riskleri beraberinde getiriyor.

Çalışma çağındaki nüfusun yüksek değerlere ulaşması ülkelerin tarihlerinde bir kez oluşan bir durum ve bu, üretim, kalkınma ve sosyal refah düzeyini artırmak için çok önemli bir fırsat. Çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı 2020 yılında % 68 ile en yüksek değerini alacak. 2020’den sonra oransal olarak azalmaya başlasa da sayı olarak 2041 yılına kadar artmaya devam ederek 65 milyona ulaşacak. Yani 65 milyon kişi Türkiye’de üretken çağda olacak. Bu tarihten sonra ise çalışma çağı nüfusu azalmaya başlayacak ve böylece “Demografik Fırsat Penceresi” ortadan kalkacak.

Bugünkü toplantımızın konusunu oluşturan işgücü piyasası, sağlık ve sosyal güvenlik sistemleri, nüfustaki bu gelişmelerden doğrudan etkilenecek.

Demografik Fırsat Penceresinden yararlanma yolunda, “istihdam yaratma” ve “istihdam edilebilirlik” temel bir mücadele alanı olarak görünüyor. Nispeten genç nüfusumuzun Türkiye’nin en önemli avantajlarından biri olduğunu sürekli ifade ediyorsak, bu nüfusun potansiyel gücünden yararlanmamızı sağlayacak düzenlemeleri yapmak zorundayız. Çalışma çağındaki nüfusumuza nitelikli bir eğitim ortamı ve onları sağlıklı kılabilenimiz şartları

sağlayamazsak Türkiye'nin önüne koyduğumuz iddialı hedefler gerçekçi değil demektir. Hedeflere ulaşmak için makroekonomik istikrarın sağlandığı kuvvetli bir ekonomik büyüme gerekiyor. Kuvvetli ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin temelinde ise üretkenlik artışı ve yatırımlar yeralıyor. Üretkenlik artışı hedefliyorsak nitelikli bir eğitimle işgücü piyasasında vasıf uyumunun sağlanması şart. İstihdam artışı için de işgücü piyasasında istihdam dostu düzenlemeleri gerçekleştirmek gerekiyor. Bu konuda izlenecek tüm politikalarda, şu an çok düşük düzeyde seyreden kadın istihdamının geliştirilmesine özel bir önem verilmesi gerektiğini de vurgulamalıyım.

Demografik geçiş süreci boyunca nüfusun yaş profilinde gözlenen değişim ve beklenen nüfus yaşlanması, sosyal güvenlik sisteminin gelir-gider dengelerini zorlayacak. Bugüne kadar emeklilik yaşı, prime esas kazançlar, aylıkların hesaplanması gibi temel parametrelerle ilgili reformlar yapıldı. Ancak ileride doğacak finansman açıklarını kabul edilebilir seviyede tutmak için, bunların dışında ek politikaların tasarlanması gerekli. Prim gelirleri; işgücüne katılım oranının %50 civarında kalması ve kayıt dışılığın yaygın olması yüzünden sınırlanıyor. Bir yandan kadınların çok düşük olan işgücüne katılım oranının yükseltilmesi, diğer yandan kayıt dışı ile mücadelede ilerleme kaydedilmesi, prim gelirlerini artırmanın yanında ekonomik ve sosyal gelişmişlik yolunda önemli kazanımları beraberinde getirecektir.

Nüfustaki gelişmelerden etkilenecek bir diğer alan sağlık sistemi. 2050 yılında ülkemizde 65 ve üstü yaş nüfusun payının % 17'ye, sayıca yaklaşık 17 milyona yükselmesi bekleniyor. Birleşmiş Milletler'e göre, toplam nüfusunun % 15'i yaşlı olan ülkeler, yaşlı nüfus olarak adlandırılıyor. Türkiye 2040'dan sonra bu kategoriye girecek gibi görünüyor. Sağlık sistemimizin, yaşlanan nüfus ve bunun getireceği sonuçlarla baş etmesi gerekecek. Ancak bu süre içinde kadın, anne-çocuk ve ergen nüfusun toplam nüfustaki payı bir miktar azalsa da sayısı artarak devam edeceğinden, sağlık politikalarında bu grupların önemini aynen sürdürmesi gerektiği dikkatten kaçmamalı. Sağlıkta nitelikli insan gücü, sağlık altyapısı, hizmet programları ve sağlık bütçesinin de nüfusbilim verilerine dayalı olarak planlanması gerekiyor.

Sayın Konuklar,

Nüfusbilimin bizlere gösterdiği yönü iyi okumalıyız. Türkiye, demografik değişimlerin sunduğu fırsatlardan yararlanabilecek ve 21. yüzyılda her bakımdan gelişmiş bir ülke konumuna ulaşabilecek mi? Biz, ülkemizin demografik fırsat penceresinden yararlanmak için gerekli potansiyele sahip olduğuna ve 2050 yılı Türkiye'sinin ekonomik, demokratik ve sosyal gelişmişlik düzeyinin yüksek olabileceğine inanıyoruz. Ancak bunu gerçekleştirebilmek için nüfusbilim göstergelerinin hükümetlerin, siyasi partilerin, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının gündeminin en üst noktasında olması gerekiyor. İleriye dönük planları yaparken sayısal gerçekler kadar eğitimde, sağlıkta ve sosyal güvenlikte nitelikli politikaların neler olduğunu da iyi belirlememiz gerekiyor. Çünkü ülke olarak koyduğumuz hedeflerin altını doldurmamız ve hayata geçirmemiz, politikalarımızın nüfusbilim verilerini dikkate alarak planlanmasına bağlı. Unutmamamız gereken en önemli

gerçek de řu: İnsana yatırım yapmayan bir ülkenin ekonomisi sayısal olarak ne kadar büyürse büyüsün, birinci ligde gelişmiş bir ülke olmasına imkan yoktur.

Bu çerçevede, araştırma projemizle ortaya konan raporların, karar alıcı mercilere destek olmasını ümit ediyoruz. Sözlerime son vermeden önce, işbirliği için Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'na; 2010 yılından itibaren yayınlanan beş raporumuzun değerli yazarlarına ve bu uzun soluklu projenin gerçekleşmesinde emeği geçen TÜSİAD ve UNFPA ekiplerine teşekkür ediyorum.